

International Conference in Open and Distance Learning

Vol 12, No 2 (2023)

ICODL2023

Πρακτικά του 12^{ου} Συνεδρίου

για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
Η εξ αποστάσεως και συμβατική εκπαίδευση στην ψηφιακή εποχή

Αθήνα, 24 έως 26 Νοεμβρίου 2023

Τόμος 2

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Αντώνης Λιοναράκης

Ευαγγελία Μανούσου

ISBN 978-618-5335-20-5
ISBN SET 978-618-82258-5-5

Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών,
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Ελληνικό Δίκτυο
Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

**Written assignments on educational material in DE:
Suggestion of an assessment guide and the
trainees' performance correlation to their academic
background**

*ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΞΙΝΟΥ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΑΒΟΥΡΑΣ,
ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΛΕΣ,
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ*

doi: [10.12681/icodl.5655](https://doi.org/10.12681/icodl.5655)

Copyright © 2024, ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΞΙΝΟΥ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΑΒΟΥΡΑΣ,
ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΤΣΟΥΜΠΑ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΛΕΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΒΕΡΥΚΙΟΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

**Γραπτές εργασίες δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού εξαΕ:
Πρόταση οδηγού αξιολόγησης και συσχέτιση επίδοσης εκπαιδευομένων με το
ακαδημαϊκό τους υπόβαθρο**

**Written assignments on educational material in DE:
Suggestion of an assessment guide and the trainees' performance correlation to
their academic background**

Ευγενία Παξινού

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό
Προσωπικό
Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
paxinou.evgenia@ac.eap.gr

Θεόδωρος Βαβούρας

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό
Προσωπικό
Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
vavouras@itl.auth.gr

Μαρία Κουτσούμπα

Καθηγήτρια, ΤΕΦΑΑ-ΕΚΠΑ &
Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό
Προσωπικό
Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
makouba@phed.uoa.gr

Δημήτριος Καλλές

Καθηγητής, Σχολή Θετικών
Επιστημών & Τεχνολογίας
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
kalles@eap.gr

Βασίλειος Βερύκιος

Καθηγητής, Σχολή Θετικών
Επιστημών & Τεχνολογίας
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
verykios@eap.gr

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των Γραπτών Εργασιών, στο πλαίσιο της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης, μέσα από το παράδειγμα της εξαμηνιαίας Θεματικής Ενότητας ETA52 «Εκπαιδευτικό Υλικό και σχεδιασμός Διδασκαλίας και Μάθησης», του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών ETA, της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών, του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, η εργασία στοχεύει στο: (α) να προτείνει έναν αναθεωρημένο, λεπτομερή οδηγό αξιολόγησης των Γραπτών Εργασιών που έχουν ως ζητούμενο την ανάπτυξη έντυπου εκπαιδευτικού υλικού, κατάλληλου για τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, βάσει του μοντέλου West & Lionarakis και (β) να κατηγοριοποιήσει τις αστοχίες που εντοπίζονται στις Γραπτές αυτές Εργασίες συνδέοντάς τις με το ακαδημαϊκό υπόβαθρο των εκπαιδευομένων που τις εκπόνησαν. Για τη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκαν οι Γραπτές Εργασίες 47 φοιτητών,

εγγεγραμμένων στη Θεματική Ενότητα ΕΤΑ52. Ο παρών οδηγός αξιολόγησης εμπλουτίστηκε με πιο λεπτομερή κριτήρια αξιολόγησης, ενώ η ομαδοποίηση των αστοχιών και η σύνδεσή τους με το ακαδημαϊκό υπόβαθρο των φοιτητών, έγινε μέσω Δένδρου Απόφασης. Η δημιουργία ενός αναλυτικότερου οδηγού αξιολόγησης προτείνεται ώστε να εξασφαλιστεί ένας μεγαλύτερος βαθμός αξιοπιστίας στην αξιολόγηση των Γραπτών Εργασιών, ενώ η μοντελοποίηση των αστοχιών μέσω του Δένδρου Απόφασης αποτελεί μία μέθοδο έγκαιρης πρόβλεψης των εξατομικευμένων μαθησιακών αδυναμιών των εκπαιδευομένων, πριν την εκπόνηση της Γραπτής Εργασίας εξαμήνου.

Λέξεις-κλειδιά

εξ αποστάσεως εκπαίδευση, γραπτές εργασίες, μοντέλο West & Lionarakis, αξιολόγηση, δένδρο απόφασης

Abstract

The aim of this study is to investigate the Written Assignments, in Distance Education, through the example of the six-month Module ΕΤΑ52 "Educational Material and Designing of Teaching and Learning", of the Postgraduate Program ΕΤΑ, at the School of Humanities, at the Hellenic Open University. In particular, the work aims to: (a) propose a revised, detailed guide for assessing Written Assignments that aim to develop printed educational material, suitable for the distance education method, based on the West & Lionarakis model and (b) categorize the errors found in these Written Assignments by relating them to the previous learning background of the learners who submitted them. For this specific research, the Written Assignments of 47 students, enrolled in the Module ΕΤΑ52, were studied. The present assessment guide was enriched with more detailed assessment criteria, while the grouping of errors and their correlation to the students' learning background was done through a Decision Tree. The creation of a more detailed evaluation guide is proposed in order to ensure a greater degree of reliability of the evaluation of Written Assignments, while the modeling of errors through the Decision Tree is a method of early prediction of the trainees' individual learning weaknesses, before the submission of the semester's Written Assignment.

Keywords

distance education, written assignments, West & Lionarakis model, assessment, decision tree

1. Εισαγωγή

Στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (εξΑΕ) ο εκπαιδευόμενος βρίσκεται σε φυσική απόσταση από τον καθηγητή-σύμβουλό (Κ-Σ) του, ακολουθώντας μία αυτόνομη πορεία μάθησης (Perraton, 1988; Brockett & Hiemstra, 1991; Knowles, 1975; Moore, 1972 όπ. αναφ. στο Γιαγλή, Γιαγλής & Κουτσούμπα, 2010). Η μάθηση αυτή προωθείται μέσα από τη συνειδητή και προσωπική προσπάθειά του και υποστηρίζεται πρωτίστως, από το πολυμορφικό εκπαιδευτικό υλικό (ΕΥ), το οποίο σχεδιάζεται και αναπτύσσεται σύμφωνα με συγκεκριμένες αρχές (Keegan, 2001; Laurillard, 2002; Λιοναράκης, 2001; Μανούσου, Χαρτοφύλακα, Γκιάσος, & Κουτσούμπα, 2020). Κατά τη διάρκεια της ατομικής μαθησιακής πορείας, τρεις διαδικασίες είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες με την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος εξΑΕ, τουλάχιστον στο πλαίσιο του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ): οι Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (ΟΣΣ), η εξ αποστάσεως επικοινωνία του εκπαιδευομένου με τον Κ-Σ και η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που εκπονεί ο εκπαιδευόμενος (Λιοναράκης, 1998· Νικολάκη, Κουτσούμπα & Λυκεσάς, 2013). Με δεδομένο όμως, ότι δεν υπάρχει φυσική επαφή με τους συμφοιτητές και με τον Κ-Σ, όπως συμβαίνει στη συμβατική εκπαίδευση, παρότι ένα εκπαιδευόμενος κατά τη διάρκεια της μελέτης εκπονεί τις δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης που εντάσσονται στο ΕΥ, αρκετές φορές αισθάνεται ανασφάλεια για την πρόοδό του. Άρα, είναι φυσικό να επιθυμεί να ελέγξει την μαθησιακή του εξέλιξη μέσω μιας πιο συνθετικής αξιολόγησης, όπως είναι η αξιολόγηση της Γραπτής Εργασίας (ΓΕ), μίας πολύ σημαντικής συνιστώσας για την εξέλιξη των εκπαιδευομένων στην εξΑΕ (Λιοναράκης, 1998). Η αξιολόγηση αυτή δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται από τους εμπλεκόμενους ως μία διαδικασία που διαμορφώνει απλώς κατά ένα ποσοστό, τη συνολική βαθμολογία σε μία

Θεματική Ενότητα (ΘΕ), αλλά ως ένα σημαντικό μέρος της διδασκαλίας και της μάθησης (Λιοναράκης, 1998).

Η αξιολόγηση των ΓΕ στις ΘΕ της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΕΑΠ είναι εκτενής, αφού αξιολογούνται απαντήσεις σε ερωτήσεις ανοικτού τύπου με μεγάλο βαθμό ελευθερίας έκφρασης, ως προς το ζητούμενο. Ο Κ-Σ επιδιώκει όχι μόνο να αξιολογήσει τον εκπαιδευόμενο αντικειμενικά, αλλά επιπλέον, να τον βοηθήσει να αντιληφθεί τις μαθησιακές του αδυναμίες, να τον ενθαρρύνει και να του προτείνει τρόπους βελτίωσης της επίδοσής του. Η αξιολόγηση μιας ΓΕ θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από αξιοπιστία (reliability), δηλαδή θα πρέπει, μέσω αυτής, να αποδίδεται στην εργασία ο ίδιος (ή σχεδόν ο ίδιος) βαθμός, ανεξάρτητα από τον αξιολογητή της. Με άλλα λόγια, η αποτίμηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του εκπαιδευομένου θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική, αφού και ο εκπαιδευόμενος είναι πιο δεκτικός σε μία αξιόπιστη αξιολόγηση και θεωρεί πως εάν πορευτεί στη συνέχεια, σύμφωνα με αυτή, θα βελτιωθεί (Μπακολουκά, Ιωακειμίδου & Μουζάκης, 2022). Το είδος της ΓΕ, το ζητούμενό της, καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό αυτή την αξιοπιστία της αξιολόγησης. Είναι κατανοητό ότι κατά εκπόνηση μιας ΓΕ της οποίας το ζητούμενο είναι η δημιουργία ενός κειμένου, υπεισέρχονται αρκετοί υποκειμενικοί παράγοντες (π.χ. το προσωπικό στυλ γραφής και η δημιουργικότητα/φαντασία του φοιτητή). Έτσι, αυτή η ΓΕ ίσως βαθμολογηθεί λιγότερο αξιόπιστα από μία ΓΕ η οποία αποτελείται από ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, με μοναδική και προκαθορισμένη ορθή απάντηση. Στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, προκειμένου να εξασφαλιστεί, στον δυνατό βαθμό, η αξιοπιστία μιας αξιολόγησης συνήθως παρατίθεται στον αξιολογητή ένας οδηγός αξιολόγησης. Ο οδηγός αυτός περιγράφει συγκεκριμένα κριτήρια και παρέχει μια ανάλυση του τρόπου με τον οποίο θα αποδοθούν οι βαθμοί για διαφορετικές πτυχές της εργασίας, οι οποίοι αναπροσαρμόζονται ανάλογα με τους διδακτικούς στόχους (Arter, 2000).

Σύμφωνα με τον Λιοναράκη (1998, σς.113), *«προκειμένου μία ΓΕ να έχει εγκυρότητα (validity), θα πρέπει να αποτιμά εκείνες τις γνώσεις και τις δεξιότητες οι οποίες έχουν τεθεί εξαρχής, ως μαθησιακοί στόχοι της μελέτης του εκπαιδευτικού υλικού»*. Στην υπό μελέτη εξαμηνιαία ΘΕ (ΕΤΑ52), και σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα

του ΕΑΠ, «ο σχεδιασμός και η δημιουργία υλικού κατάλληλου για εκπαίδευση από απόσταση, τίθεται στον πυρήνα της ΕΤΑ52». Συνεπώς, το κεντρικό μαθησιακό αποτέλεσμα που πρέπει να ικανοποιηθεί μετά τη μελέτη του ΕΥ της, είναι η ικανότητα ανάπτυξης ΕΥ εξΑΕ, κυρίως βάσει του μοντέλου West & Lionarakis (Λιοναράκης, 2001). Συνεπώς, η τροποποίηση ενός μικρής έκτασης συμβατικού κειμένου (άρθρου σε επιστημονικό περιοδικό, κεφαλαίου σε βιβλίο, συνέντευξη σε εφημερίδα κλπ.) σε ΕΥ εξΑΕ, βάσει του συγκεκριμένου μοντέλου, θεωρείται ένα έγκυρο θέμα και συνιστούσε το ζητούμενο της ΓΕ της ΕΤΑ52 στο εαρινό εξάμηνο 2023.

Με βάση τα παραπάνω, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη των Γραπτών Εργασιών, στο πλαίσιο της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης μέσα από το παράδειγμα της εξαμηνιαίας Θεματικής Ενότητας ΕΤΑ52 «Εκπαιδευτικό Υλικό και σχεδιασμός Διδασκαλίας και Μάθησης», του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών ΕΤΑ, της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών, του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, η εργασία στοχεύει στο:

(α) να προτείνει έναν αναθεωρημένο, λεπτομερή οδηγό αξιολόγησης των Γραπτών Εργασιών που έχουν ως ζητούμενο την ανάπτυξη έντυπου εκπαιδευτικού υλικού, κατάλληλου για τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, βάσει του μοντέλου West & Lionarakis, εμπλουτισμένο με επιμέρους κριτήρια τα οποία: (i) θα εξασφαλίσουν σε μεγαλύτερο βαθμό, την αξιοπιστία της αξιολόγησης των ΓΕ και (ii) θα αποτελούν για τους εκπαιδευομένους, τη διάρθρωση μίας ενδεικτικά ορθής δομής της ΓΕ.

(β) να κατηγοριοποιήσει τις αστοχίες που εντοπίζονται στις Γραπτές αυτές Εργασίες συνδέοντάς τις, με το πρότερο μαθησιακό υπόβαθρο των εκπαιδευομένων που τις εκπόνησαν. Ειδικότερα, να διερευνηθεί κατά πόσο ομάδες φοιτητών της ΕΤΑ52 με κοινό μαθησιακό υπόβαθρο (Ανθρωπιστικές Επιστήμες ή Μη-Ανθρωπιστικές Επιστήμες) έχουν τις ίδιες μαθησιακές αδυναμίες και, άρα, κατά την εκπόνηση της ΓΕ έκαναν κοινές αστοχίες, λαμβάνοντας τις ίδιες ή παρόμοιες χαμηλές βαθμολογίες, στα επιμέρους κριτήρια αξιολόγησης. Αυτή η διερεύνηση και η αναζήτηση μοτίβων κοινής συμπεριφοράς φοιτητών που προέρχονταν από το ίδιο επιστημονικό πεδίο, πραγματοποιήθηκε μέσω της κατασκευής ενός Δένδρου

Απόφασης (Decision Tree) όπου χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από την αξιολόγηση των ΓΕ. Η πληροφορία και τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την επεξεργασία των δεδομένων, θα μπορούσε να αποτελέσει πολύτιμη γνώση για τους Κ-Σ, αφού οι τελευταίοι εφαρμόζοντας την προτεινόμενη διαδικασία θα μπορούν να σχεδιάζουν έγκαιρα και από την αρχή του ακαδημαϊκού εξαμήνου, εύστοχες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, λαμβάνοντας υπόψη απλώς, το επιστημονικό υπόβαθρο των φοιτητών τους, μία πληροφορία που κατέχουν ήδη από την 1^η ΟΣΣ, όπου γίνεται η αλληλογνωριμία μεταξύ των φοιτητών και του Κ-Σ.

2. Θεωρητικό Πλαίσιο

Ακαδημαϊκή επίδοση θεωρείται ο βαθμός στον οποίο οι φοιτητές έχουν εκπληρώσει το στόχο ενός Προγράμματος Σπουδών, βραχυπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο. Η επίδοση αυτή αναφέρεται στο πόσο επιτυχημένα έχουν εκπονήσει εκπαιδευτικές δραστηριότητες, αφομοιώνοντας τη νέα γνώση σε γνωστικά πεδία και θεματικές περιοχές. Η ακαδημαϊκή επίδοση θεωρείται πολυεπίπεδη και καλύπτει μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων (Schoerrp & Garinger 2016, οπ. Αναφ. Γκουνταρά, 2020). Οι εκπαιδευόμενοι των Ανοικτών Πανεπιστημίων αξιολογούνται συνήθως, μέσα από την εκπόνηση εργασιών και από τη συμμετοχή τους στις τελικές εξετάσεις των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων. Ειδικότερα, στο ΕΑΠ, στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών, στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών (ΜΠΣ) με εξαμηνιαίες ΘΕ, όπως στην περίπτωση του ΜΠΣ ΕΤΑ, οι φοιτητές εκπονούν μία ΓΕ εξαμήνου που καθορίζει το 30% του τελικού βαθμού στη ΘΕ, υποβάλουν Δραστηριότητες Αξιολόγησης, που καθορίζουν το 10% του τελικού βαθμού και συμμετέχουν στην Τελική Εξέταση εξαμήνου, που καθορίζει το 60% του τελικού τους βαθμού. Σε όλες τις παραπάνω διαδικασίες, οι φοιτητές καλούνται να αξιοποιήσουν την ικανότητα έκφρασης και αποτύπωσης των σκέψεών τους σε γραπτό κείμενο, συνήθως τύπου δοκιμίου, για να πιστοποιήσουν ότι αφομοίωσαν τη νέα γνώση που παρέχεται στις διάφορες ΘΕ (Παναγιωτακόπουλος & Κουστουράκης, 2010).

Η αναγκαιότητα αντικειμενικής, και άρα αξιόπιστης αξιολόγησης αυτών των κειμένων έχει αναγνωριστεί από πολλούς ερευνητές (βλ. ενδεικτικά Graham & Weintraub, 1996; Dimakos, 1998). Οι παράγοντες που επηρεάζουν την αξιοπιστία της αξιολόγησης ΓΕ εντοπίζονται στα εξής σημεία (Breland, 1983; Shohamy, Gordon

& Kraemer, 1992; Φράγκος, 2018): (α) στο επιστημονικό υπόβαθρο του αξιολογητή –αξιολογητές από διαφορετικά γνωστικά πεδία προσεγγίζουν με διαφορετικό τρόπο την ίδια ΓΕ, (β) στην εκπαίδευση και εξάσκηση στην αξιολόγηση ΓΕ στην εξΑΕ – αξιολογητές με εμπειρία στον τρόπο παροχής σπουδών στην εξΑΕ, αξιολογούν διαφορετικά μία ΓΕ φοιτητών εξΑΕ, από ότι αξιολογητές που προέρχονται από τη συμβατική εκπαίδευση και (γ) στον τρόπο (κλίμακα) βαθμολόγησης. Οδηγοί αξιολόγησης με λεπτομερείς και σαφείς άξονες και κριτήρια αξιολόγησης μπορούν να άρουν την επίδραση των παραπάνω παραγόντων στην αξιοπιστία της αξιολόγησης, να περιορίσουν την υποκειμενικότητα και να τονίσουν στους φοιτητές τις απαιτήσεις και τις τεχνικές εκπόνησης των διαφόρων ακαδημαϊκών εργασιών.

Οι Race (1993) και Rowntree (1997) τονίζουν τη σημασία της ορθής βαθμολόγησης των ΓΕ στην εξΑΕ. Οι παραπάνω ερευνητές θεωρούν απαραίτητο ο σχεδιασμός της ΓΕ να συνοδεύεται από ένα μοντέλο αξιολόγησης, το οποίο θα αναλύει με ακρίβεια τα σημεία που αξιολογούνται ως θετικά και ως αρνητικά στη ΓΕ, δίνοντας έτσι στο μοντέλο αυτό έναν διπλό παιδαγωγικό ρόλο: (α) να εξασφαλίζει την αξιοπιστία της αξιολόγησης και (β) να εκπαιδεύει τον φοιτητή πάνω στις προϋποθέσεις ανάπτυξης μίας αποδεκτής ακαδημαϊκής εργασίας.

Η βαθμολόγηση που λαμβάνουν οι φοιτητές στις ΓΕ συγκεκριμένων ΘΕ ΜΠΣ, εξαρτάται ίσως και από τη φύση των προπτυχιακών τους σπουδών. Κατά τη βιβλιογραφική ανασκόπηση δεν εντοπίστηκαν μελέτες που να συσχετίζουν το ακαδημαϊκό υπόβαθρο βασικών-πρότερων σπουδών των φοιτητών με την επίδοσή τους στις ακαδημαϊκές εργασίες, στο πλαίσιο κάποιου ΜΠΣ, ένα δεδομένο που ενισχύει τη συνεισφορά της παρούσας εργασίας στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο. Εντοπίστηκαν σχετικές μελέτες, αλλά σε παρεμφερείς επιστημονικούς τομείς. Ενδεικτικά, η Γκουνταρά (2020) αναφέρει έναν συσχετισμό ανάμεσα στην επίδοση των φοιτητών και στο επίπεδο της γλωσσομάθειας στην αγγλική γλώσσα. Οι Alias και Zain (2006) αναφέρουν μία ασθενή σύνδεση της επίδοσης στις μεταπτυχιακές σπουδές με τα σκορ που έλαβαν οι φοιτητές στα προπτυχιακά τεστ Graduate Record Examination (GRE) και Graduate Management Aptitude Test (GMAT). Επιπλέον, μελετήθηκε η ακαδημαϊκή επίδοση ή ακόμα και η εγκατάλειψη των σπουδών, σε σχέση με παράγοντες όπως οι χαμηλοί βαθμοί εισαγωγής στα

προγράμματα σπουδών, η έλλειψη οικογενειακής υποστήριξης (Sosu & Rheunrha, 2019), το φύλο του φοιτητή (Leemann, Dubach & Boes, 2010), οι ψηφιακές δεξιότητες του φοιτητή (Xavier & Meneses, 2020) καθώς και η κοινωνική του παρουσία σε κοινότητες που δημιουργούνται στα ιδρυματικά fora (Paxinou, Manousou, Kalles & Verykios, 2023; Tsoni, Sakkoroulos, & Verykios, 2022).

3. Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες και Θέμα Γραπτής Εργασίας

Στην παρούσα έρευνα μελετήθηκαν οι ΓΕ 47 φοιτητών του ΕΑΠ, εγγεγραμμένων στην εξαμηνιαία ΘΕ ΕΤΑ5 του ΜΠΣ ΕΤΑ, του εαρινού εξαμήνου 2022-2023. Πιο συγκεκριμένα, δόθηκε στους φοιτητές άρθρο του Ρ. Γεροδήμου δημοσιευμένο στη διαδικτυακή εφημερίδα *Athens Voice* (Γεροδήμος, 2023) με τίτλο «Πέντε δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτύξουν τώρα τα παιδιά για να επιτύχουν στο μέλλον: Πώς θα επιβιώσουν στο νέο εκπαιδευτικό, τεχνολογικό και εργασιακό οικοσύστημα που δημιουργείται». Από τους φοιτητές ζητήθηκε να τροποποιήσουν το άρθρο, σύμφωνα με την τυπολογία των West & Lionarakis, εμπλουτίζοντάς το με διάφορες μορφές εκπαιδευτικού υλικού και από τις τρεις δέσμες, όπως αναφέρει η γνωστή τυπολογία (Λιοναράκης, 2001), με στόχο να αποτελέσει εκπαιδευτικό υλικό εξΑΕ. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι οι φοιτητές θα έπρεπε να εντοπίσουν τον σκοπό και τις λέξεις-κλειδιά του άρθρου, να διατυπώσουν τα μαθησιακά αποτελέσματα (ΜΑπ) που θα ικανοποιούνταν μετά τη μελέτη του, να συντάξουν μία εισαγωγή, να προτείνουν πρόσθετες πηγές μελέτης (άρθρα, βίντεο, συνεντεύξεις, μελέτες περίπτωσης κλπ.) που ενισχύουν και επεξηγούν περαιτέρω, τις πληροφορίες που παρέχονται από τον συγγραφέα, να διαμορφώσουν εύστοχες δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης, προκειμένου ο φοιτητής να ελέγχει συνεχώς την πρόοδό του κατά τη μελέτη του άρθρου, να διατυπώσουν τα συμπεράσματα κλπ.

Αξιολόγηση Γραπτής Εργασίας

Μετά την υποβολή των ΓΕ στην πλατφόρμα του ΕΑΠ *courses.gr*, οι Κ-Σ αξιολόγησαν τα πονήματα των φοιτητών, με βάση συγκεκριμένο οδηγό αξιολόγησης που τους δόθηκε. Στον συγκεκριμένο οδηγό περιλαμβάνονταν οι άξονες και τα κριτήρια αξιολόγησης, καθώς και οι επιμέρους βαθμολογίες ανά κριτήριο (Πίνακας 1).

Πίνακας 1: Αρχικός οδηγός αξιολόγησης ΓΕ, στην ΕΤΑ52 ((βαθμολόγηση σε δεκάβαθμη κλίμακα)

Άξονας	Κριτήρια	Βαθμός
ΓΕ	Υπαρξη και περιεχόμενο εισαγωγής-ύπαρξη και ορθή διατύπωση σκοπού και μαθησιακών αποτελεσμάτων	2,00
	Πληρότητα, σαφήνεια και επάρκεια εκφώνησης και ανατροφοδότησης (2) δραστηριοτήτων αξιολόγησης και (1) αυτό-αξιολόγησης-ορθός προσδιορισμός θέσης στο υλικό	3,50
	Lay-out, εξωλεκτικά στοιχεία και άλλα στοιχεία εξΑΕ υλικού	1,00
	Σύνθεση του υλικού βάσει του μοντέλου West & Lionarakis: πολυμορφικότητα, φαντασία, πρωτοτυπία, ευρηματικότητα, πρόσθετες-ψηφιακές πηγές κλπ.	2,00
	Τήρηση αριθμού λέξεων	0,50
ΑΡΑ	Σωστή παράθεση βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών	1,00
	Συνολικός Βαθμός	10,00

Δημιουργία Δένδρου Απόφασης

Προκειμένου να αναπτυχθεί το Δένδρο Απόφασης για να κατηγοριοποιηθούν και να συσχετιστούν οι αστοχίες των φοιτητών στη ΓΕ, με βάση το ακαδημαϊκό τους υπόβαθρο, δημιουργήθηκαν τα γνωρίσματα και οι πιθανές τιμές τους, όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα 2. Σύμφωνα με αυτό τον πίνακα, το γνώρισμα «Ακαδημαϊκό Υπόβαθρο» παίρνει μία από τις δύο τιμές: Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΑΕ) ή Μη-Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΜΗ-ΑΕ). Επίσης, όλα τα γνωρίσματα που αφορούν τη ΓΕ, π.χ. εισαγωγή, μαθησιακά αποτελέσματα, εισαγωγή εικόνων κλπ., παίρνουν μία από τις παρακάτω τιμές: Απουσία (Α), Καλή (Κ), Πολύ Καλή (ΠΚ), Εξαιρετική (Ε).

Πίνακας 2: Γνωρίσματα για την κατασκευή του Δένδρου Απόφασης

Γνωρίσματα		Ανάπτυξη Γνωρίσματος	Τιμές Κριτηρίου	Κωδικός Κριτηρίου
Φοιτητής	Προφίλ	Ακαδημαϊκό υπόβαθρο	Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΑΕ), Μη- Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΜΗ- ΑΕ)	ΕΚΠΥΠ
ΓΕ	Εισαγωγή	Επάρκεια και σαφήνεια εισαγωγικού κειμένου	Απουσία (Α), Καλή (Κ), Πολύ Καλή (ΠΚ), Εξαιρετική (Ε)	ΕΙΣ1
		Αναφορά στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και εισαγωγή δραστηριότητας ενεργοποίησης σκέψης και καλωσορίσματος	"	ΕΙΣ2
	Μαθησιακά Αποτελέσματα	ΜΑπ και στα 3 επίπεδα/επάρκεια & σαφήνεια	"	ΜΑΠ
	Δραστηριότητες/ Αξιολόγηση & Αυτοαξιολόγηση	Σύνδεση με τα ΜΑπ	"	ΕΚΠΑΡ1
		Σαφήνεια και επάρκεια ζητούμενου	"	ΕΚΠΑΡ2
	Τυπολογία West & Lionarakis	Διατύπωση σκοπού	"	WΛ1
		Εύρεση λέξεων-κλειδιών	"	WΛ2
		Εισαγωγή πρόσθετου κυρίως κειμένου	"	WΛ3
		Εισαγωγή εικόνων, σχημάτων, φωτογραφιών, πινάκων κλπ.	"	WΛ4
		Εισαγωγή πρόσθετων πηγών (άρθρα, βίντεο, συνεντεύξεις, μελέτες περίπτωσης κλπ.)	"	WΛ5
	Παρουσίαση	Καλαίσθητο και οργανωμένο υλικό	"	ΠΑΡ
	Τήρηση αριθμού λέξεων	Τήρηση του περιορισμού	"	ΛΕΞ
	ΑΡΑ	Ορθή εφαρμογή	"	ΑΡΑ

Για την ανάπτυξη του Δένδρου Απόφασης χρησιμοποιήθηκε η βιβλιοθήκη `rrart` της γλώσσας προγραμματισμού `R`, μέσω της οποίας δημιουργούνται Δένδρα Απόφασης με τη χρήση ενός αναδρομικού αλγορίθμου που βασίζεται σε μία άπληστη προσέγγιση για τη μείωση του υπολογιστικού κόστους επαγωγής του δένδρου. Οι Βερούκιος, Καγκλής και Σταυρόπουλος (2015, σς.129) αναφέρουν περισσότερες πληροφορίες για το συγκεκριμένο πακέτο και γενικότερα για τη χρήση της `R` σε διάφορα προβλήματα Εξόρυξης Δεδομένων και Μηχανικής Μάθησης.

4. Αποτελέσματα

Αξιολόγηση Γραπτής Εργασίας

Ως προς τον στόχο (α) και προκειμένου να εξασφαλιστεί περαιτέρω η αξιοπιστία της αξιολόγησης της δεδομένης ΓΕ, μιας ΓΕ όπου το ζητούμενο υποστηρίζει μία αρκετά ελεύθερη ανάπτυξη, αλλά κυρίως για να εντοπιστούν με σαφήνεια οι αδυναμίες των φοιτητών στην εκπόνησή της, στην παρούσα μελέτη προτείνεται ο εμπλουτισμός του Πίνακα 1 και η δημιουργία ενός πιο λεπτομερούς πίνακα κριτηρίων αξιολόγησης (Πίνακας 3).

Πίνακας 3: Προτεινόμενος, εκτενέστερος οδηγός αξιολόγησης ΓΕ, στην ΕΤΑ52 (βαθμολόγηση σε δεκάβαθμη κλίμακα)

Άξονας	Αρχικό κριτήριο αξιολόγησης	Ανάπτυξη αρχικού κριτηρίου αξιολόγησης σε επιμέρους κριτήρια	Βαθμός
ΓΕ	Υπαρξη και περιεχόμενο εισαγωγής-ύπαρξη και ορθή διατύπωση σκοπού	Επάρκεια και σαφήνεια εισαγωγικού κειμένου στην εισαγωγή	0,25
		Αναφορά στις ενότητες του ΕΥ, στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και στο πρόσθετο υλικό μελέτη του Ε	0,25
		Εισαγωγική δραστηριότητα ενεργοποίησης σκέψης	0,25
		Ορθή διατύπωση σκοπού	0,25
	Υπαρξη και ορθή διατύπωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων (ΜΑπ)	Υπαρξη ΜΑπ που στοχεύουν στην απόκτηση γνώσεων	0,25
		Υπαρξη ΜΑπ που στοχεύουν στην καλλιέργεια δεξιοτήτων	0,25
		Υπαρξη ΜΑπ που στοχεύουν στη διαμόρφωση στάσεων	0,25
		Σαφήνεια και επάρκεια στη διατύπωση των ΜΑπ	0,25
	Πληρότητα, σαφήνεια και επάρκεια εκφώνησης και ανατροφοδότησης (2) δραστηριοτήτων αξιολόγησης και (1) αυτό-αξιολόγησης-ορθός προσδιορισμός θέσης στο υλικό	Εισαγωγή τίτλου στη δραστηριότητα (ορισμός θέματος και είδους δραστηριότητας)	0,50
		Επάρκεια και σαφήνεια ζητούμενου της δραστηριότητας	0,50
		Πληρότητα του θέματος της δραστηριότητας ως προς τις ζητούμενες δεξιότητες	0,50
		Ορθή σύνδεση της δραστηριότητας με τα ΜΑπ	0,50
		Επάρκεια και σαφήνεια στις οδηγίες εκπόνησης	0,50
		Επάρκεια και σαφήνεια στη	0,50

		διατύπωση της ενδεικτικής απάντησης	
		Ορθή ένταξη της δραστηριότητας στη ροή του κειμένου	0,50
	Lay-out, εξωλεκτικά στοιχεία και άλλα στοιχεία εξΑΕ υλικού	Διαχωρισμός του ΕΥ σε ενότητες-εισαγωγή τίτλων	0,50
		Στοιχισμός κειμένου, χρήση διαφορετικού χρώματος γραμματοσειράς, παραγραφοποίηση, ορθή ένταξη πλαισίων, χρήση εικονιδίων	0,50
	Σύνθεση του υλικού βάσει του μοντέλου West & Lionarakis: πολυμορφικότητα, φαντασία, πρωτοτυπία, ευρηματικότητα, πρόσθετες-ψηφιακές πηγές κλπ.	Διατύπωση του σκοπού	0,20
		Εύρεση των λέξεων-κλειδιών	0,20
		Εισαγωγή πρόσθετων κειμένων στο κυρίως κείμενο του αρχικού άρθρου	0,20
		Ορθή ένταξη των πρόσθετων κειμένων ΕΥ στη ροή του αρχικού άρθρου	0,20
		Εισαγωγή επεξηγηματικών πλαισίων	0,20
		Εισαγωγή πρόσθετων πηγών (άρθρα, βίντεο, συνεντεύξεις, μελέτες περίπτωσης κλπ.)	0,40
		Εισαγωγή εικόνων, σχημάτων και φωτογραφιών	0,20
		Εισαγωγή συμπερασμάτων	0,20
		Εισαγωγή οδηγού περαιτέρω μελέτης	0,20
		Τήρηση αριθμού λέξεων	Τήρηση αριθμού λέξεων (μείωση 10% του αντίστοιχου βαθμού για απόκλιση ανά 100 λέξεις)
APA	Σωστή παράθεση βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών	Ορθή εφαρμογή του συστήματος APA	0,50
		Εισαγωγή σύγχρονων και συναφών βιβλιογραφικών αναφορών	0,50
Συνολικός Βαθμός			10,00

Για παράδειγμα, με στόχο να μειωθεί στο ελάχιστο ο παράγοντας της υποκειμενικότητας, το αρχικό κριτήριο με τίτλο «Υπαρξη και διατύπωση μαθησιακών αποτελεσμάτων», προτείνεται να επιμεριστεί σε 4 επιμέρους κριτήρια:

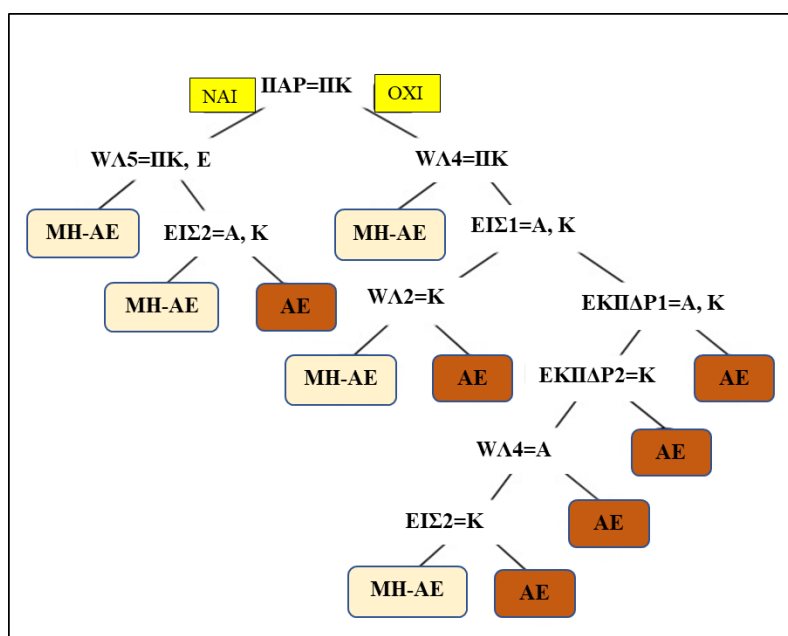
- Υπαρξη ΜΑπ που στοχεύουν στην απόκτηση γνώσεων,
- Υπαρξη ΜΑπ που στοχεύουν στην καλλιέργεια δεξιοτήτων
- Υπαρξη ΜΑπ που στοχεύουν στη διαμόρφωση στάσεων,

- Σαφήνεια και επάρκεια στη διατύπωση των ΜΑπ.

Συνεπώς, η μία μονάδα (δεκάβαθμη κλίμακα) που αρχικά αντιστοιχούσε στο δεδομένο κριτήριο, προτείνεται να διαμοιραστεί και να αντιστοιχούν 0,25 μονάδες σε καθένα από τα παραπάνω 4 επιμέρους κριτήρια. Ανάλογοι διαμοιρασμοί βαθμολογίας προτείνονται και για τα υπόλοιπα κριτήρια του Πίνακα 1.

Δημιουργία Δένδρου Απόφασης

Στο Σχήμα 1 παρουσιάζεται το Δένδρο Απόφασης που προέκυψε από την επεξεργασία των δεδομένων που αφορούν την αξιολόγηση των ΓΕ. Υπενθυμίζεται ότι το γνώρισμα του ακαδημαϊκού υπόβαθρου των φοιτητών έχει είτε την τιμή ΑΕ (Ανθρωπιστικές Επιστήμες) είτε την τιμή ΜΗ-ΑΕ (Μη-Ανθρωπιστικές Επιστήμες).

Σχήμα 1: Συσχέτιση της επίδοσης των φοιτητών στα επιμέρους κριτήρια της ΓΕ, με το ακαδημαϊκό τους υπόβαθρο

Το παραπάνω Δένδρο Απόφασης παρουσιάζει τα κριτήρια αξιολόγησης στα οποία οι φοιτητές έχουν υψηλότερη και χαμηλότερη επίδοση, ανάλογα με το ακαδημαϊκό τους υπόβαθρο. Ο Πίνακας 4 κατηγοριοποιεί τα κριτήρια αυτά, παρουσιάζοντας τους κωδικούς τους.

Πίνακας 4: Χαμηλές και υψηλές επιδόσεις φοιτητών ανά ακαδημαϊκό υπόβαθρο

Ακαδημαϊκό Υπόβαθρο	Χαμηλή επίδοση/ Κωδικοί γνωρισμάτων	Υψηλή επίδοση/ Κωδικοί γνωρισμάτων
Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΑΕ)	WΛ5	ΠΑΡ, ΕΙΣ2 ΕΚΠΑΡ1, ΕΚΠΑΡ2,
Μη-Ανθρωπιστικές Επιστήμες (ΜΗ-ΑΕ)	ΕΙΣ2, ΕΙΣ1, WΛ2	ΠΑΡ, WΛ4, WΛ5

Σύμφωνα με τον Πίνακα 4:

α) Οι φοιτητές που διαθέτουν πρότερη εκπαίδευση πάνω στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες δυσκολεύτηκαν στο να βρουν και να εισάγουν πρόσθετες πηγές (άρθρα, βίντεο, συνεντεύξεις, μελέτες περίπτωσης κλπ.) στο κείμενο που τους δόθηκε (WΛ5), ενώ η παρουσίαση (Layout) (ΠΑΡ) του τελικού κειμένου τους αξιολογήθηκε με υψηλή βαθμολογία. Επιπλέον, στην Εισαγωγή που δημιούργησαν στα κείμενά τους (ΕΙΣ2): (α) έκαναν αναφορά στον αριθμό και στο είδος των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που ανέπτυξαν στο κυρίως κείμενό τους, (β) πρόσθεσαν μία εισαγωγική δραστηριότητα ενεργοποίησης σκέψης καθώς και ένα καλωσόρισμα προς τους φοιτητές. Τέλος, συνέδεσαν επιτυχώς τις εκπαιδευτικές δραστηριότητές τους (δραστηριότητες αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης) με τα ΜΑπ που διατύπωσαν στα προκείμενα (ΕΚΠΑΡ1), ενώ το ζητούμενο αυτών των δραστηριοτήτων ήταν επαρκές και διατυπωμένο με σαφήνεια (ΕΚΠΑΡ2).

β) Οι φοιτητές που δεν διαθέτουν πρότερη εκπαίδευση πάνω στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες δυσκολεύτηκαν στο να διαμορφώσουν μία Εισαγωγή στο κείμενό τους (ΕΙΣ1 και ΕΙΣ2), καθώς και να εντοπίσουν τις λέξεις-κλειδιά του άρθρου που τους δόθηκε (WΛ2). Αντιθέτως, η παρουσίαση (Layout) (ΠΑΡ) του τελικού τους κειμένου αξιολογήθηκε με υψηλή βαθμολογία, καθώς και υπήρξαν δημιουργικοί και εισήγαγαν εικόνες, σχήματα, πίνακες κλπ. (WΛ4) και εμπλούτισαν με εύστοχες επιπλέον πηγές το κείμενό τους (άρθρα, βίντεο, συνεντεύξεις, μελέτες περίπτωσης κλπ.), κάνοντάς το πολυμορφικό, τουλάχιστον ως προς αυτή τη διάσταση (WΛ5).

5. Συμπεράσματα

Η εξΑΕ αποτελεί μία ιδιαίτερη μεθοδολογία εκπαίδευσης με συγκεκριμένη δομή και στόχους, όπου ο εκπαιδευόμενος ακολουθεί μία αυτόνομη πορεία μάθησης (Moore, 1980). Ως αυτονομία του εκπαιδευόμενου ορίζεται και ο βαθμός που ελέγχει τη μαθησιακή του πορεία (Γιαγλή, Γιαγλής & Κουτσούμπα, 2010· Γκιόσος &

Κουτσούμπα, 2020). Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (ΓΕ εξαμήνου και Δραστηριότητες Αξιολόγησης), σε μία ΘΕ ενός ακαδημαϊκού εξαμήνου στο ΕΑΠ, αποτελεί έναν σημαντικό τρόπο ελέγχου της γνωστικής κατανόησης του μαθησιακού αντικειμένου που μελετά ο φοιτητής. Σε μερικές ΘΕ, όπως είναι η ΕΤΑ52 του ΜΠΣ ΕΤΑ, τα μέλη ΣΕΠ έχουν διαφορετικό γνωστικό υπόβαθρο και πεδίο γνώσης, και η αξιολόγηση των συγκεκριμένων εργασιών, που είναι συνήθως τύπου δοκιμίου –άρα δεν τους αντιστοιχεί μόνο μία συγκεκριμένη ορθή απάντηση, αλλά πολλές ενδεικτικές –μπορεί να κλονίσει την αντικειμενικότητα της αξιολόγησης.

Στην παρούσα εργασία, προτείνεται ένας λεπτομερής οδηγός αξιολόγησης της ΓΕ, ως τροποποίηση του αρχικού οδηγού που δίνεται στους Κ-Σ της ΕΤΑ52, προκειμένου να υποστηριχτεί περαιτέρω αυτή η αντικειμενικότητα. Επιπλέον, με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης του οδηγού, κατηγοριοποιούνται οι αστοχίες στις ΓΕ, 47 φοιτητών και συνδέονται με το ακαδημαϊκό υπόβαθρο των φοιτητών, ενώ η κατηγοριοποίηση αυτή οπτικοποιείται σε ένα Δένδρο Απόφασης. Με βάση το Δένδρο αυτό, παρέχεται μία πρόβλεψη επίδοσης, σύμφωνα με τις πρότερες γνώσεις των φοιτητών. Η πρόβλεψη αυτή αποτελεί πολύτιμη πληροφορία για τον Κ-Σ. Και αυτό γιατί του δίνει τη δυνατότητα να σχεδιάσει και να εντάξει στοχευμένα, στη μαθησιακή διεργασία, κατάλληλες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, προκειμένου να μειώσει την εμφάνιση αστοχιών στη Γραπτή Εργασία και να αυξήσει τη γνωστική κατανόηση αλλά και την επίδοση των εκπαιδευομένων, τόσο στη συγκεκριμένη εκπαιδευτική δραστηριότητα, όσο και στο σύνολο της Θεματικής Ενότητας. Συγκεκριμένα, από την παρούσα μελέτη προκύπτουν οι παρακάτω ενδιαφέρουσες ενδείξεις:

Προκειμένου να υποστηριχθούν οι φοιτητές που διαθέτουν τίτλο σπουδών από τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, οι διδάσκοντες μπορούν να επιμείνουν και να τονίσουν περαιτέρω, μέσω των ΟΣΣ ή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων εξαμήνου, τη σημασία της καλλιέργειας της δεξιότητας αναζήτησης έγκυρων, σύγχρονων και εύστοχων πηγών, κατάλληλων για μια ακαδημαϊκή εργασία. Προτείνεται να υποδεικνύουν στους φοιτητές, από την 1^η ΟΣΣ, ενδεικτικά αποθετήρια, επιστημονικά περιοδικά, πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων, διαδικτυακές

εφημερίδες, διαδικτυακούς χώρους κλπ., από τα οποία θα μπορούν οι φοιτητές, να αντλούν πληροφορίες για την εκπόνηση των ΓΕ τους. Καθώς η συγκεκριμένη πρακτική έχει ήδη υιοθετηθεί από τη συγκεκριμένη ΘΕ, προτείνεται η εντατικοποίησή της. Από την άλλη πλευρά, οι φοιτητές που προέρχονται από τις Φυσικές, Οικονομικές, Τεχνολογικές ή Επιστήμες Υγείας, θα πρέπει να εκπαιδευτούν στη συγγραφή κειμένων και στο να δρουν αφαιρετικά, απομονώνοντας την κεντρική ιδέα ενός κειμένου και εντοπίζοντας τις λέξεις-κλειδιά του. Τέλος, από την παρούσα εργασία και κυρίως από τον Πίνακα 4, παρουσιάζεται μία συμπληρωματικότητα στις δεξιότητες που έχουν οι δύο ομάδες φοιτητών (ΑΕ και ΜΗ-ΑΕ). Άρα, ίσως οι συνεργατικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τόσο ως δραστηριότητες εκπόνησης στις ΟΣΣ, όσο και ως Δραστηριότητες Αξιολόγησης εξαμήνου, θα ήταν ιδιαίτερα βοηθητικές, κυρίως εάν οι ομάδες δημιουργούνται με φοιτητές διαφορετικού μαθησιακού υποβάθρου, αφού με αυτόν τον τρόπο θα προέκυπτε ένα πλήρες και ποιοτικό αποτέλεσμα μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και την αξιοποίηση των διαφορετικών γνώσεων και ικανοτήτων.

Στα μελλοντικά σχέδια της ερευνητικής ομάδας εντάσσεται η εφαρμογή και η διερεύνηση της χρηστικότητας του προτεινόμενου οδηγού αξιολόγησης. Επιπλέον, θα ήταν σκόπιμο να γίνει η επανάληψη της παρούσας μελέτης, με μεγαλύτερο αριθμό ΓΕ για τη γενίκευση των ενδεικτικών συμπερασμάτων της παρούσας μελέτης της. Επιπρόσθετα, θα ήταν σκόπιμο να διερευνηθεί και η σύνδεση των αστοχιών των φοιτητών στις ΓΕ με πιο εξειδικευμένα επιστημονικά πεδία, όπως αυτά των Φυσικών Επιστημών, των Οικονομικών Επιστημών, των Τεχνολογικών Επιστημών και των Επιστημών Υγείας. Όσον αφορά τη δημιουργία ενός λεπτομερούς οδηγού αξιολόγησης των ΓΕ, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η ύπαρξη ενός οδηγού αυτής της μορφής, ίσως εγείρει κάποιες εντάσεις από τη στιγμή που ποσοτικοποιεί σε πολύ μεγάλο βαθμό μια μορφή ΓΕ που από τη φύση της ενέχει στοιχεία δημιουργικότητας και πρωτοτυπίας. Μια τέτοια λεπτομερής και εκτενούς οδηγού αξιολόγησης ίσως για ορισμένους ερευνητές, να έρχεται σε αντίφαση με την ουσία τέτοιου είδους εργασιών. Βέβαια, από την άλλη, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας και το γεγονός ότι εάν οι αξιολογητές προέρχονται από διαφορετικά γνωστικά πεδία, ίσως προσεγγίζουν με διαφορετικό τρόπο την ίδια ΓΕ και άρα, ο ορισμός

σαφών κριτηρίων ίσως και να είναι αναγκαίος για να μειώνεται, όσο το δυνατόν, αυτή η υποκειμενικότητα. Οι παραπάνω θέσεις θα μπορούσαν από μόνες τους να αποτελέσουν το περιεχόμενο μιας άλλης εργασίας, μελλοντικά, καθώς ξεφεύγουν από τα όρια της παρούσας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Alias, M., & Zain, A. F. M. (2006). Relationship between entry qualifications and performance in graduate education. *International Education Journal*, 7(3), pp. 371-378.
- Arter, J. (2000). Rubrics, Scoring Guides and performance Criteria: Classroom Tools for Assessing and Improving Student learning. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED446100.pdf>
- Breland, H. (1983). *The Direct Assessment of Writing Skill: A Measurement Review*. College Board Report 83-6; ETS Research Report 83-32, New York: CEEB. Retrieved from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/j.2330-8516.1983.tb00032.x>
- Brockett, R. G., & Hiemstra, R. (1991). *Self-Direction in Adult Learning: Perspectives on Theory, Research, and Practice*. London and New York: Routledge.
- Dimakos, I. C. (1998). *Teacher assessment of students' writing skills* (PhD Thesis). Syracuse University.
- Graham, S., & Weintraub, N. (1996). A review of handwriting research: Progress and prospects from 1980 to 1994. *Educational Psychology Review*, 8, pp. 7-87.
- Keegan, D. (2001). *Οι Βασικές Αρχές της Ανοικτής και ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Knowles, M. (1975). *Self-directed learning*. New York: Association Press.
- Laurillard, D. (2002). *Rethinking University Teaching-A conversational framework for the effective use of learning technologies* (2nd Ed.). London: Routledge.
- Leemann, R. J., Dubach, P., Boes, S. (2010). The leaky pipeline in the Swiss university system: Identifying gender barriers in postgraduate education and networks using longitudinal data. *Swiss Journal of Sociology*, 36(2), pp. 299-323.
- Moore, M. G. (1980). Independent study. In R. D. Boyd, J. W. Apps & Associates (Eds.), *Redefining the Discipline of Adult Education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Paxinou, E., Manousou, E., Kalles, D., & Verykios, S. V. (2023). Centrality Metrics from Students' Discussion Fora at Distance Education. In the Proceedings of the 14th International Conference on *Information, Intelligence, Systems and Applications* (IISA 2023) (in press).
- Perraton, H. (1988). *A theory for distance education. Distance education: International perspectives*. New York: Routledge.
- Race, P. (1993). *The Open Learning Handbook*. London: Kogan Page.
- Rowntree, D. (1997). *Preparing Materials for Open, Distance and Flexible Learning. An Action Guide for Teachers and Learners*. London: Kogan Page.
- Shohamy, E., Gordon, C. M., & Kraemer, R. (1992). The Effect of Raters' Background and Training on the Reliability of Direct Writing Tests. *The Modern Language Journal*, 76, pp. 27-33.
- Sosu, E. M., & Pheunpha, P. (2019). Trajectory of University Dropout: Investigating the Cumulative Effect of Academic Vulnerability and Proximity to Family Support. *Front. Educ.*, 4, pp. 1–10.

- Tsoni, R., Sakkopoulos, E., & Verykios, V. S. (2022). *Revealing latent student traits in distance learning through SNA and PCA*. In Handbook on Intelligent Techniques in the Educational Process: Vol 1 Recent Advances and Case Studies (pp. 185-209). Cham: Springer International Publishing.
- Xavier, M., & Meneses, J. (2020). *Dropout in Online Higher Education: A scoping review from 2014 to 2018*. Barcelona: eLearn Center, Universitat Oberta de Catalunya. Retrieved from <https://doi.org/10.7238/uoc.dropout.factors.2020>
- Βερούκιος, Β., Καγκλής, Β., & Σταυρόπουλος, Η. (2015). *Η Επιστήμη των Δεδομένων Μέσα από τη Γλώσσα R*. [ηλεκτρ. βιβλ.]. Εκδόσεις Κάλλιπος. Διαθέσιμο στο <http://hdl.handle.net/11419/2965>
- Γεροδήμος, Ρ. (2023, Φεβρουάριος, 15). Πέντε δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτύξουν τώρα τα παιδιά για να επιτύχουν στο μέλλον: Πώς θα επιβιώσουν στο νέο εκπαιδευτικό, τεχνολογικό και εργασιακό οικοσύστημα που δημιουργείται. *Athens Voice*, 859. Ανακτήθηκε 24/3/2023, από <https://www.athensvoice.gr/epikairoti/diethni/789599/pede-dexiotites-pou-tha-prepei-na-anaptuxoun-tora-ta-paidia-gia-na-epituhoun-sto-mellon/>
- Γιαγλή, Σ., Γιαγλής, Γ., & Κουτσούμπα, Μ. (2010). Αυτονομία στην μάθηση στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. *Open Education Journal*, 6(1 & 2), σσ. 93-106.
- Γκίοςος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2020). Σχεδιασμός εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού: θεωρητικές προσεγγίσεις. Στο Ε. Μανούσου, Α. Χαρτοφύλακα, Ι. Γκίοςος & Μ. Κουτσούμπα, Θεματική Ενότητα ΕΤΑ52: *Το εκπαιδευτικό υλικό και ο σχεδιασμός της διδασκαλίας και μάθησης* (σσ. 1-26). Πάτρα: ΕΑΠ.
- Γκουνταρά, Α. (2020). *Η σημασία της επάρκειας στην αγγλική γλώσσα για την επιτυχή συμμετοχή και ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών Εκπαίδευση Ενηλίκων του ΕΑΠ : οι απόψεις των φοιτητών, Διπλωματική εργασία, Πάτρα: ΕΑΠ*
- Ιωακειμίδου, Β. (2018). *Η διασφάλιση της ποιότητας στη διδασκαλία και μάθηση: εφαρμογές στην πολυμορφική εξ αποστάσεως εκπαίδευση (διδακτορική διατριβή)*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα. Ανακτήθηκε από <http://hdl.handle.net/10442/hedi/44003>.
- Λιοναράκης, Α. (1998). Η συνεχής επικοινωνία και η αξιολόγηση του φοιτητή. Στο Α. Κόκκος & Α. Λιοναράκης, *Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Σχέσεις διδασκόντων-διδασκομένων*, Β' Τόμος (σσ. 241-254). Πάτρα: Εκδόσεις ΕΑΠ.
- Λιοναράκης, Α. (2001). Ποιοτικές προσεγγίσεις στον σχεδιασμό και στην παραγωγή εξ αποστάσεως πολυμορφικού εκπαιδευτικού υλικού. Στο Β. Μακράκης (επιμ.), *Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση και στην Εκπαίδευση από Απόσταση: Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή*. Αθήνα: Εκδόσεις Άτραπος.
- Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Τ., Γκίοςος, Ι., & Κουτσούμπα, Μ. (2020). *Το εκπαιδευτικό υλικό και ο σχεδιασμός της διδασκαλίας και της μάθησης*. Πάτρα: Θεματική Ενότητα ΕΤΑ52, ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε Συστήματα εξ Αποστάσεως Διδασκαλίας και Μάθησης-Επιστήμες της Αγωγής, ΕΑΠ.
- Μπακοιουκά, Σ., Ιωακειμίδου, Β., & Μουζάκης, Χ. (2022). Αυτοαξιολόγηση και ανατροφοδότηση σε εκπαιδευτικό υλικό ποιοτικής εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.) *Πρακτικά 11^{ου} Συνεδρίου για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση «Εμπειρίες Προκλήσεις Προοπτικές»*, Τόμος 2, Αρ. Α.
- Νικολάκη, Ε., Κουτσούμπα, Μ., & Λυκεσάς, Γ. (2013). Οι γραπτές εργασίες και οι ομαδικές συμβουλευτικές συναντήσεις ως σημαντικά παιδαγωγικά εργαλεία στην υποστήριξη στρατηγικών αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης στο περιβάλλον του ΕΑΠ. Στο Α. Λιοναράκης (επιμ.), *Learning Methodologies, Proceedings of the 7th International Conference on Open and Distance Learning* (Τόμος 1, Μέρος Α, σσ. 167-180). Αθήνα: Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/538/516>.

- Παναγιωτακόπουλος, Χ., & Κουστουράκης, Γ. (2010, Μάρτιος, 21). Η Αξιολόγηση των γραπτών εργασιών στην «ΑεξΑΕ»: Οι Αξιολογητές και τα κριτήρια Αξιολόγησης. *Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Ανάκτηση από <https://rb.gy/fl1ag>
- Φράγκος, Β., (2018). *Ο Ρόλος της Ανατροφοδότησης των γραπτών εργασιών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Απόψεις και πρακτικές Καθηγητών-Συμβούλων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου* (Διπλωματική Εργασία). Πάτρα: ΕΑΠ.